

Vernieuwing Uitvoeringspraktijk Jeugdgezondheidszorg

Prenatale huisbezoeken JGZ geven baby goede start

Huisbezoeken door een jgz-professional nog vóór de geboorte van een kind blijken een goede aanvulling op de reguliere jeugdgezondheidszorg (JGZ). Prenatale ondersteuning zou mogelijk ook kosteneffectief kunnen zijn doordat grotere schade, die anders waarschijnlijk pas (ver) na de geboorte wordt gesignaleerd, voorkomen wordt.

Waarom dit project

Een goede start en veilige hechting aan ouders is belangrijk voor de ontwikkeling van een baby. Ongunstige omstandigheden voor kinderen kunnen al in de zwangerschap aanwezig of voorspelbaar zijn, maar een verloskundige kan nergens terecht met deze signalen. Normaal gesproken begint het werk van de jeugdgezondheidszorg immers pas na de geboorte. Als de jeugdgezondheidszorg door de verloskundige al tijdens de zwangerschap ingeschakeld kan worden, betekent dat gezondheidswinst voor kinderen en ouders.

Conclusie

Prenatale huisbezoeken zijn een goede aanvulling op de reguliere JGZ en op intensieve programma's zoals Voorzorg en Stevig Ouderschap. De jeugdverpleegkundige verheldert de problemen samen met de aanstaande ouders, motiveert voor en verwijst naar hulp, adviseert, geeft voorlichting en lichte (opvoed)ondersteuning. Dit alles met het doel de baby een optimale start te geven. Zowel aanstaande ouders als de jgz-professionals en verloskundigen vinden dat de huisbezoeken meerwaarde hebben.

Drie goede redenen voor prenatale huisbezoeken door de JGZ

- 1 Aanstaande ouders zijn blij dat zij de jeugdverpleegkundige al voor de geboorte leren kennen en samen met haar kunnen bekijken wat er nodig is voor een goede start met de baby.
- 2 Jeugdverpleegkundigen vinden het waardevol dat zij voor de geboorte al een relatie kunnen opbouwen met kwetsbare aanstaande gezinnen.
- 3 Verloskundigen ervaren dat zij ontlast worden van de zorg rond psychosociale problemen in aanstaande gezinnen.

September 2014

Vernieuwing Uitvoeringspraktijk Jeugdgezondheidszorg

Het programma Vernieuwing Uitvoeringspraktijk Jeugdgezondheidszorg richt zich op verbeteringen in de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg (JGZ).

De projecten draaien om vernieuwingen in organisatie en bedrijfsvoering, met het doel om de kwaliteit van de JGZ te verhogen. Het gaat in dit programma uitdrukkelijk niet om de inhoud van de werkzaamheden in de JGZ.

www.zonmw.nl/vernieuwingjgz

ZonMw stimuleert
gezondheidsonderzoek en
zorginnovatie

Laan van Nieuw Oost-Indië 334
2593 CE Den Haag
Postbus 93245
2509 AE Den Haag
Telefoon 070 349 51 11
Fax 070 349 51 00
info@zonmw.nl
www.zonmw.nl

Vooruitgang vraagt om onderzoek en ontwikkeling. ZonMw financiert gezondheidsonderzoek én stimuleert het gebruik van de ontwikkelde kennis – om daarmee de zorg en gezondheid te verbeteren.

ZonMw heeft als hoofdpodragtgevers het ministerie van VWS en NWO.

Prenatale huisbezoeken door de JGZ onderzocht

In de regio's Helmond en de Achterhoek zijn de prenatale huisbezoeken door een jgz-verpleegkundige onderzocht door TNO. Er is nagaan hoe het aanbod van prenatale huisbezoeken vormgegeven kan worden en welke belemmerende en bevorderende factoren een rol spelen bij de implementatie. Ook is bekeken welke mate cliënten tevreden zijn over en baat ervaren bij het aanbod. De evaluatie is uitgevoerd vanuit het perspectief van de einddoelgroep (aanstaande ouders), gebruikers (jeugdgezondheidszorg) en intermediairs (onder anderen verloskundigen).

Alle betrokkenen ervaren de prenatale huisbezoeken als een goed concept. Aanstaande ouders zien als meerwaarde dat zij de jeugdverpleegkundige al voor de geboorte leren kennen en samen met haar bekijken wat er nodig is voor een goede start met de baby. Zij zeggen daardoor 'beter in hun vel te zitten' en 'beter voorbereid te zijn op het ouderschap'. Zij vinden de adviezen bruikbaar.

Jeugdverpleegkundigen vinden het waardevol dat zij al voor de geboorte een relatie kunnen opbouwen met kwetsbare aanstaande gezinnen. Dat helpt hen tijdig problemen te onderkennen en samen naar oplossingen te zoeken.

Verloskundigen ervaren dat zij ontlast worden van de zorg rond psychosociale problemen in aanstaande gezinnen.

De onderzoekers bevelen landelijke implementatie van prenatale huisbezoeken aan. De huisbezoeken hoeven niet aangeboden te worden aan alle zwangeren of bij alle eerste zwangerschappen. Het aanbod kan op indicatie worden ingezet na signalering door met name de eerste- en tweedelijns verloskundige. Een goede relatie tussen JGZ en verloskundigen (zowel eerste- als tweedelijns) is van groot belang (zie Implementatie-impuls).

Implementatie-impuls

In vervolg op deze positieve resultaten wordt met zes jgz-organisaties een verspreidings- en implementatie-impuls gegeven waarbij de resultaten worden vertaald naar praktische producten.

- 1 Bij prenatale jgz-huisbezoeken is optimale samenwerking tussen verloskundigen en jeugdgezondheidszorg essentieel. Er wordt een Methodisch Intercollegiaal Overleg (MIO) voor jeugdverpleegkundigen en verloskundigen uit dezelfde regio of wijk ontwikkeld en uitgevoerd. Daarbij wordt gereflecteerd op en geoefend met de onderlinge samenwerking.
- 2 Samen met jeugdverpleegkundigen en GGD Zeeland wordt een gespreksprotocol ontwikkeld op basis van de SPARK (een gestructureerd vraaggesprek bedoeld om vroegtijdig problemen in ontwikkeling en opvoeding te signaleren bij peuters). Na instructie wordt het protocol uitgetoetst in de praktijk. Dit protocol moet jeugdverpleegkundigen handvatten bieden bij de uitvoering van prenatale huisbezoeken.

ZonMw-project 156511004 en 156520008

Zelf aan de slag met prenatale huisbezoeken

Wilt u zelf aan de slag met prenatale huisbezoeken? Dit onderzoek is uitgevoerd door TNO bij de JGZ in de Achterhoek (JGZ Yunio) en in de regio Helmond (JGZ De Zorgboog). Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de projectleider Remy Vink: remy.vink@tno.nl.